

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petiti vrti a Din 2, do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3, večji inserati petiti vrti a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA. Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; PODRUŽNICA UPRAVE: Kocanova ul. 2, telefon št. 190. JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Posvetovanja v Bukarešti:

Balkanska zveza čuvarica miru

Sedanje zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze ima predvsem namen, da ustvari potrebne pogoje za vstop Bolgarije v Balkansko zvezo

Bukarešta, 21. febr. e. Vsi rumunski listi objavljajo obširne članke o sestanku sveta Balkanske zveze. Največji rumunski list »Universul« pravi, da so Balkan dolgo smatrali kot ognjišče nemirov in vojne. Beseda »balkanski« je imela žaljiv pomen. Zato se je morala Balkanska zveza že v začetku boriti z različnimi predsodki, danes pa dokazuje, kako pogrešno je bilo to mnenje, ker sodelujejo vse balkanske države v ozki povezanosti in prizadevanju za ohranitev miru in dajejo s tem zgled solidarnosti vsem ostalim državam v Evropi. Med Rumunijo, Jugoslavijo in Grčijo so obstojali vsi pogoji za ustvaritev te solidarnosti. Bolgarija, ki je nekaj časa stala ob strani rezervirana, je naposled uvidela, da je najbolje, če iskreno sodeluje z vsemi sosedi, ter je podpisala solunski sporazum, ki predstavlja velik korak k

definitivnemu pomirjenju Balkana. List »Romania«, glasilo vlade, piše: V zadnjih letih se je Balkanska zveza pokazala kot močan čuvar miru, kajti njen sporazum ni naperjen proti nikomur.

Avdijence pri kralju Karolu

Bukarešta, 21. febr. e. Včeraj popoldne je kralj Karol sprejel v avdienci grškega min. predsednika Metaxasa, turškega zunanega min. Saradžogla in jugoslovenskega zunanega min. dr. Cincar Markovića.

Rumunsko odlikovanje dr. Cincar Markovića

Bukarešta, 21. febr. e. Kralj Karol je včeraj popoldne odlikoval jugoslovenskega zunanega ministra dr. Cincar Markovića. In veleposlanika Jovana Dučića z lentu rumunske zvezde, svetnika veleposlani-

štva Gavrilovića z rumunsko krono 2. stopnje. Seferovića z redom rumunske zvezde 3. stopnje in Sapovića z redom rumunske krono 2. stopnje.

Posredovalna vloga Turčije

Carigrad, 21. febr. e. Turški tisk je že pred sestankom v Bukarešti poudarjal, da bo stalni svet Balkanske zveze resno pretresal vprašanje se ožjega sodelovanja držav Balkanske zveze in tudi vprašanje skupne obrambe proti rušenju miru na Balkanu. V istem duhu piše ves turški tisk tudi sedaj. Vsi listi posebej posebnost pozornosti tudi Bolgariji, ki je ostala izven Balkanske zveze. Izjava predsednika bolgarske vlade dr. Kjuzeivanova predstavniku »Džumhurijeta« je zbudila v turških političnih in novinarskih krogih zelo ugoden vtis. Nekateri carigradski li-

sti objavljajo na prvem mestu izvlečke angleških listov o pomenu balkanskega sporazuma in o Bolgariji, ki vodi politiko, ki jo bo po mnenju angleškega tiska v kratkem dovela v Balkansko zvezo. Tako piše list »Jani Sabeh«: Dogodek je važen Balkanske države, ki so ustvarile med seboj stabilnost, se sestajajo v času, ko veje nad Evropo veter nesigurnosti. Med temi balkanskimi državami je edino Bolgarija nezadovoljna. Napram Turčiji in Jugoslaviji nima sicer nobenih zahtev in če obstoji kakor vprašanje med temi državami, ga je možno rešiti, nasprotno pa je razlika med Sofijo in Bukarešto na eni in Sofijo in Atenami na drugi strani drugačne narave in jo bo težje likvidirati. Turčija bo morala uporabiti vse svoje sile, da zagotovi uspeh vsaki pobudi za rešitev vseh preostalih vprašanj.

Naše gospodarstvo

Iz ekspozicije finančnega ministra dr. Djuričića pred finančnim odborom narodne skupščine

Beograd, 21. febr. p. Na včerajšnji seji finančnega odbora je podal finančni minister dr. Djuričić daljši ekspozicijo kot uvod v proračunsko razpravo. V prvem odstavku ekspozicije (ki je bil objavljen že v današnjem »Jutru«), je orisal posamezna proračunska poglavja in se zlasti zadržal pri pojasnitvi povzka, ki ga izkazuje novi proračunski predlog v primeri s sedaj veljavnim državnim proračunom. Ob koncu je govoril o gospodarskih osnovah, na katerih je zgrajen novi proračun, in je med drugim izjavil:

Ritem gospodarskega napredka Jugoslavije je bil v l. 1938 nekoliko počasnejši kakor v proračunskem letu 1937, vendar pa je naše gospodarstvo obdržalo mesto, ki ga je zavzemalo lani. Pri kmetijskem ministru smo prišli zaradi dobre letine v l. 1937-38 do znatnih rezerv. Vse vrste žita so l. 1938 rodile obilno, le koruze je bilo nekoliko manj. Cene so bile v glavnem dobre. Industrija je zabeležila nov napredek. V primerjavi s prejšnjim letom je industrija prinesla 1.100 milijonov več. Industrializacija države je napredovala z močnim tempom in je nanjo zadovoljivo vplivala tudi živahna gradbeno delavnost. Tudi trgovinska industrija je napredovala, čeprav so se cene kovine zelo menjale. Topliniški proizvodi so pokazali napredek v novemburu 1938 in sicer za 126,4 točk v primeri s prejšnjim letom, visoke peči so delale s povečano kapaciteto.

Tudi v obrtništvu je nastopilo zboljšanje. Dohodki se cenijo za 67 milijonov din več kakor v prejšnjem letu.

Dinar se je s tečajem, ki kršil je bil l. 1938, pokazal za dokaj stabilnega. Šele v zadnjih mesecih je nastopila napetost na svobodnem deviznem tržišču zaradi padca izvoza v devizne države. Stabilnost dinarja kot bistven pogoj za zdrave državne finance in za varčevanje bo ena izmed glavnih skrbí sedanjega vlade. Denarni trg je v času zunanje politične napetosti

lani meseca septembra pokazal veliko odporno silo. Odtok hranilnih vlog od 15. do 30. septembra je znašal pri vseh državnih in zasebnih denarnih zavodih skupno 1.049.193.000 din, toda že v oktobru so se začele naglo vračati v denarne zavode. Kratkotrajno krizo so naši denarni zavodi uspešno premagali, za kar se je treba zahvaliti odločnemu posredovanju Narodne banke in Drž. hipotekarne banke, zaščitnim ukrepom in likvidnosti denarnih zavodov. Hranilne vloge, ki so v oktobru padle od 11.709 milijonov din na 10.700 milijonov, so se v decembru l. 1938 ponovno dvignile na 11.128 milijonov. Poštna hranilnica nadaljuje z močnim tempom svoje napredovanje. Njen skupni promet l. 1938 je znašal 334 milijard, kar pomeni, da se je za 34 milijard povečal od prejšnjega leta. Drž. hipotekarna banka je preteklo leto razvila vso svojo veliko delavnost. Narodna banka je dala l. 1938 172 milijonov din kredita, l. 1937 pa le 97 milijonov din. V privatnem bankarstvu se nadaljuje stabilizacija razmer vsako leto v večji meri. Ta preobrat dovoljuje misel, da se naše denarstvo čimdalje bolj razvija.

Zunanja trgovina se je v l. 1938 zmanjšala po vrednosti in po količini. Trgovinska bilanca je bila l. 1937 aktivna za 1.038 milijonov din. l. 1938 pa je pokazala aktivno 72 milijonov din. Nazadovanje naše zunanje trgovine je posledica manjšega izvoza. Dočim je izvoz v l. 1938 padel za 19.530%, je padel uvoz samo za 494%.

Zatem je finančni minister govoril o gibanju kliringov v l. 1938, o stanju našega turizma ter omenjal še industrializacijo naše države. Preteklo leto je industrija v naši državi napredovala, kar je imelo ugodne posledice za vse naše gospodarske in socialne razmere ter končno tudi za zboljšanje državne obrambe. Preteklo leto je bilo izdanih 47 tozadnjih uredb, ki so po večini političnega in finančnega značaja.

Angleška trgovinska pogajanja z Rusijo

Pritegnitev Rusije k francosko-angleškemu prizadevanju za ohranitev miru v Evropi

London, 21. febr. e. Predsednik vlade Chamberlain je v parlamentu napovedal, da bo državni podtajnik v ministru za trgovino Hutson v kratkem odpotoval v Moskvo zaradi pogajanj s sovjetsko vlado o zboljšanju trgovinskih odnosov. Chamberlainovo obvestilo je izzvalo tem večje zanimanje, ker ga je podal sporedno z začetkom trgovinskih pogajanj med Nemčijo in Anglijo v Berlinu. Kakor znano, je bilo že prej objavljeno, da bosta lord Stanley in državni podtajnik Hutson v kratkem odpotovala v Berlin, kjer bosta nadaljevala pogajanja z nemško vlado o ureditvi trgovinskih odnosov med Anglijo in Nemčijo. Mislijo, da bo Hutson neposredno iz Berlina odpotoval v Rusijo, da bi tudi tam vodil trgovinska pogajanja. Zatrjujejo, da je namen obiska Hutsona v Moskvi, ustvariti nov trgovinski sporazum med Anglijo in Rusijo. Ni izključeno, da bodo trgovinski razgovori dobili tudi nekaj političen pomen. V zadnjem času se namreč opažajo nekatere spremembe v stališču Anglije na pram Rusiji. Prvi znak je dal govor, ki ga je imel novi angleški veleposlanik v Moskvi ob izročitvi akreditivnih pism. V svojem govoru je poudarjal, da bo Anglija sproti obveščala Rusijo o vseh načrtih angleško-francoske politike v Evropi, in je poudar-

jal tudi potrebo sodelovanja Rusije za uvrstitve miru v Evropi.

Perthov nasvet Cianu

Rim, 21. febr. AA. Angleški veleposlanik lord Perth je obiskal italijanskega zunanega ministra grofa Ciana ter ga opozoril na napad revije »Relazioni Internazionali« proti Franciji. Italijanska vlada je odgovorila, da ne more biti odgovorna za to, kar piše tisk. Nato je lord Perth naprosil Ciana, naj se na merodajnem mestu zavzame za to, da se prenehajo taki napadi.

Rešitev belgijske vladne krize

Bruselj, 21. febr. AA. Mandator krone Pierlot je izjavil snovi novinarjem, da je vladna kriza končana in da bo danes objavil imena novih ministrov. V vladi bodo socialistični in katoliški politiki, pa tudi ministri izven parlamenta.

Kralj Boris zopet v Rimu

Sofija, 21. febr. e. Po zadnjih vesteh je kralj Boris zapustil Curih, kjer je konzultiral nekega specialista za ušesne bolezni, in je prišel v Rim.

Negrinov poziv Azani

Prizadevanja predsednika španske republike za sklenitev premirja

Pariz, 21. febr. AA. Predsednik španske republike Azana je prejel od predsednika republikanske vlade Negrina brzojavko s pozivom, naj pride čim prej v Madrid, da se omogoči normalno ustavno delo vlade. V brzojavki naglašajo, da vlada v republikanski Španiji popoln mir in da prebivalstvo manifestira za sklepe vlade. Azana je v svojem odgovoru obrazložil Negrinu potek pogajanj za sklenitev premirja. Trdijo, da bo Azana podal ostavko, če dobi republikanska vlada formalno obljubo od nacionalistične vlade, da ne bo izvrševala represalij.

Berardova misija

Hendaye, 21. febr. AA. Snodi ob 20. je prišel v Hendaye senator Leon Berard, ki je po kratkem razgovoru s prefektom spodnjih Pirenejev odpotoval takoj v Saint

Jean de Luz, odkoder je po telefonu govoril z ministrstvom za zunanje zadeve.

Republikanci ne bodo odnehali

Toulouse, 21. febr. e. Skupina republikanskih generalstabsnih oficirjev in članov kortske je odpotovala z letalom v Valencijo. Pred odhodom so izjavili, da je republikanska španska vlada sklenila, da bo nadaljevala borbo za svobodo, dokler ne bo svobodna vsa Španija.

Francoska podpora beguncem

Pariz, 21. febr. AA. Uradni list objavlja odlok o otvoritvi kredita 20 milijonov frankov kot podporo za španske begunce.

Čiščenje v češkoslovaški

Strogi ukrepi proti komunistom

Praga, 21. febr. e. Po razpustu češkoslovaške komunistične stranke so oblasti ukrenile vse potrebno, da se delo stranke ne prenese na ilegalno polje in da se komunizem in njegove ideje tajno ne širijo. Praška policija, ki budno zasleduje počete je komunistov, je preprečila nadaljnje izhajanje lista »Rude pravdy«, ki so ga razmnoževali na ciklostilu. Krivci so bili na podlagi zakona o zaščiti republike izročeni sodišču. To je bil policiji tudi povod, da je začela zasledovati ilegalno delo bivše komunistične stranke. Policijski varnostni organi so 14. in 15. februarja izvršili po vsej češkoslovaški okrog 2000 preiskav pri raznih funkcionarjih in zaupnikih bivše komunistične stranke, aretirali pa so samo pet oseb. Proti nekaterim je bila vložena kazenska ovadba pri sodišču na podlagi zakona o obrambi republike, ker so našli pri njih razne letake in brošure, proti nekaterim pa je bil uveden administrativni postopek. Rezultat preiskave je sicer pokazal, da dejanska ne obstoji ilegalna komunistična stranka, kljub temu pa policija še vedno z vso pozornostjo

spremlja eventualne poskuse v tej smeri, da jih v kati zatre z vso energijo in strogostjo. Tiskarne, ki so prej tiskale komunistične spise in liste, so bile opozorjene, da v nobenem primeru ne smejo sprejemati v tisk komunistične letake in na ta način podpirati delovanje komunistov.

Zahteve čsl. fašistov

Praga, 21. febr. br. Te dni je bil v Pragi sestanek tako zvanega fašističnega velikega sveta. Gajdove fašistične organizacije. Na tem sestanku so zahtevali takojšnje satisfakcije generalu Gajdi in sprejembo vlade, katere član naj bi postal tudi general Gajda. Zahtevali so tudi kaznovanje onih organov oblasti, ki preganjajo fašiste. Če vlada ne bo ugodila zahtevam fašistov, bodo izstopili iz fronte narodne enote in bodo marširali v Prago ter prevzeli oblast. V nedeljo so bili pred Narodnim domom na Vinohradih manjši spopadi s policijo, vendar pa nastop fašistov in njihove demonstracije niso zbudile širšega zanimanja.

Nemški očitki Rooseveltu

Razburjenje zaradi izjav o novih napadalnih namenih totalitarnih držav

Berlin, 21. febr. e. Nemški listi so ostro reagirali na Rooseveltovo izjavo, da bo prekinil svoje bivanje pri manevrih ameriške mornarice zaradi napetega položaja v Evropi. »Nachtausgabe« prinaša na prvi strani pod velikim naslovom članek »Roosevelt preseneča svet in vidi zopet strahove vojne«. List vprašuje, ali želi Roosevelt s svojimi besedami o vojni potisniti Evropo na vsak način v vojno, da bi se na ta način ameriška vojna industrija zopet zaposlila in da bi delala mastne dobičke, ali pa gre za to, da odvrne pozornost javnega mnenja od notranjega političnega položaja države, ki nikakor ni zadovoljiv. Naposled zaključuje članek, da je volja Evrope za mir močnejša kakor vsi napor ameriških krogov, da bi na ta način našli izhod iz svojih gospodarskih in političnih težav.

»Lokalanzeiger« piše: Kdor seje veter, zanje vihar. V članku pravi, da skuša Roosevelt stalno vznemirjati svoje zaveznike in ustvariti vznemirjenje med narodi. Snodnja »Berliner Börsenzeitung« ugotavlja, da se je ameriški predsednik pokazal kot človek, ki želi rešiti svoj položaj s tem, da sistematsko seje nemir in podpira vse temne sile, ki ga tudi same vzdržujejo in podpirajo.

New York, 21. februarja. AA. Snodi je newyorška policija podvela posebne varnostne ukrepe zaradi sestanka nemško-ameriške lige, ki se smatra za naklonjeno narodnemu socializmu. Ker so pričakovali velike demonstracije proti ligi, so razvrstili 5.000 policistov okoli Madison Square Gardens, predsednik nemške lige pa je dal policija na razpolago 3.000 uniformiranih članov napadalnih čet.

Vojaški pakt Japonske, Nemčije in Italije

Pariz, 21. febr. e. Po vesteh iz Tokija pogajanja za sklenitev vojaške zveze med Japonsko, Italijo in Nemčijo še niso končana. Namen te zveze bi bil ustvaritev tesnega sodelovanja vseh treh veleesil. Pogodba bi se sklenila za pet let, v veljavno pa bi stopila šele po končani japonsko-kitajski vojni. Ta pakt bo, kakor sodijo, v prvi vrsti naperjen proti Sovjetski Rusiji in komunizmu.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

Politični obzornik

O delavskih organizacijah

Križmanov »Slovenski delavec« je nedavno tega v članku »Razkrinkanim hrbet« napisal trditve, ki so takega značaja, da bi bilo škoda, ako bi o njih ne bila poučena tudi širša naša javnost. V dotičnem članku piše: »Mi smo vedno trdili, da so vsi nam nasprotni delavski pokreti usmerjeni protinarodu. Niso marali delavca, ki bi čutil in delal tako, kakor je delal in dela katoliški slovenski narod. Hoteli so ga pokvariti s tujo navlako, hoteli so ubiti njegovo poštenje. Lagali so mu neprestano v ime delavske borbe in so ga izbrubili v njegovo ogromno škodo za borbo proti lastnim delavskim interesom in proti narodu. Za kopo lepih besedi in velikih obljub so skrivali svoje framsanske in komunistične ter osebne cilje in zanje izdajali postenege delavca. Vrgli so končno krinko z obraza in povedali so, kaj bi radi. Radi bi, da propade naš narod, radi bi, da bi uničili našo vernost, naše poštenje, našo discipliniranost, našo zdravo odpornost, našo strnjenoost. Kakor krti so dolgo izpodjedali korenine našega zdravega razvoja. Izdajali so naše koristi, prodajali so našo narodno svobodo: eni v imenu centralizma, drugi v imenu slovenstva, tretji v imenu federalizma, četrti v imenu demokracije, peti v imenu diktature, šesti v imenu proletariata, sedmi v imenu posedujočih... Če bi bilo v vseh nam nasprotnih pokreth le trohica resnice doma, ne bi se mogli družiti »krščanski socialisti« s komunistom, oba s fašistom, vsi trije s centralistom, s federalistom, demokratiziranim diktatorjem, proletarjem s kapitalisti. To se je zgodilo. Laž je vsa razkrinkana. Razkrinkane so varalice vseh nam nasprotnih pokretov. Zato mi pravimo: Sodrta je to, ki jo mora narod obsojiti, ki ji mora pošten delavec hrbet obrniti...« — V tem tonu piše Andrej Križman. Po njegovem so vse delavske organizacije za nič, v njih je zbrana sama sodrga, narodni izdajalci, varalice, samo njegova — Križmanova organizacija. Zveza združenih delavcev je edino prava in zveličavna. Če bi pa Andreja Križmana pobarili, kaj je ta njegova »edino prava in zveličavna« delavska organizacija storila za delavca, bi sicer zelo zgovorni možak onemel in ne mogel dati odgovora.

Kako sta nastali slovaška in jugoslovenska misel?

Dr. Milan Budimir piše v beograjskih »Vidiki«: »Obe ti misli — slovaška in jugoslovaška — sta nastali konec 16. stoletja v krilu katoliške cerkve, ki je bila na eni strani zelo resno ogrožena od luteranov, na drugi strani pa od muslimanov. Pred to dvojno nevarnostjo so se skušali latinski cerkveni krogi, kakor to dokazuje delovanje Orbinja in Križanica, rešiti s pomočjo vseslovaške in jugoslovaške. Pot so jim pokazali sami luteranski predikanti, ki so posebno pozornost poklanjali prav slovaškemu Balkanu. Uspeh se je Latinom zdel dosti verjeten, ker so prav takrat srbsko sturajo na sultanovem dvoru skušale izriniti grške skupine. Tako je konec 16. stoletja latinska cerkev iznašla vseslovaško misel, da bi tako zbližala druge z drugim — pravoslavne s katoliki. Nekaj kasneje je v 17. stoletju iznašla za pravoslavne Rumune vseslatinsko misel. Tako je tudi med balkanskimi in karpatskimi Slovani, pa tudi med Rumuni pričelo katoličenje in uničanje. Danes se z druge strani in s pomočjo prikrone zgodovine vrše slični poskusi z nam, da so Hrvati Goti, a Rumuni ostanki germanskih Gepidov. Kljub vsemu temu pa moramo biti hvaležni latinski cerkvi, da je jela najprej Hrvate, potem pa tudi ostale Slovane buditi in jim odkrivati lastno moč in bodočo veličino. Sprejemamo ta nauk katoliškega meniha Orbinja o velikem slovaškem narodu, ki ima v oblasti pokrajine in mesta od ledenega do toplega morja, sprejemamo ga, ker brez te zvezde ni pred nami ne polti ne izhoda, sprejemamo ga in ga negujemo, ker je ta nauk za nas edino resilen in zveličaven.«

Obnoveitev plemstva na češkem?

Češki listi poročajo, da namerava češkoslovaška vlada predložiti parlamentu zakon, ki načrt o zopetni uvedbi plemiških naslovov v območju češkoslovaške republike. V časopisu se je o tem vnela živahna razprava. »Narodni Listy« pozdravljajo ta namen vlade, še bolj pa so za stvar navdušeni klerikalni »Lidovi Listy«. ki pravijo, da bi se s tem samo popravila krivica, ki se je po prevaru zagrešila z odpravo plemiških naslovov staremu, za narod zaslužnemu plemstvu. Časopisje, ki pripada naprednim strujam, se odločno izreka proti vladnemu načrtu in pravi, da bi zopetna uvedba plemiških naslovov širokim slojem češkega naroda ne bila ne simpatična, ne dobrodošla.

Borzna poročila.

Curth, 21. februarja. Beograd 10.—, Pariz 11.6595, London 20.63, New York 440.19, Bruselj 74.15, Milan 23.16, Amsterdam 235.80, Berlin 176.70, Praga 15.075, Varšava 83.12, Bukarešta 3.37.

DNEVNE VESTI

— Težave občinskih uslužbenecv. Od komasacije občin sem se bore občinski uslužbenec za svoje pravice in za priznanje stanu. Njihov uspeh pa je minimalen, ker so le redko kje našli na razumevanje. Večkrat se pritožujejo župan, da tajniki, ko se nekoliko izvežubajo, zapuščajo občinsko službo, na drugi strani pa ne nudijo svojim uslužbencom eksistencne možnosti. Naj navedemo samo primer z »Sl. lista« z dne 8. II. 1939 št. 11, kjer razpisuje občina Oselca v srezu škofjeloškega pragmatično mesto obč. tajnika s solsko izobrazbo, 4 razr. srednjih šol in začetno plačo 450 din. Kako naj si absoluten 4 razredno srednje šole ustvari življenjsko možnost pri taki plači? Zato bi bila dolžnost merodajnih činiteljev, da takih statutih sploh ne odobro in jih zahtevajo s pripombo, da se mora tajniku nuditi eksistencna možnost in vsak se bo zavedal svoje dolžnosti napraviti občini in svoje pošte opravljal v redu. Dokler tega ne bo, ne moremo pričakovati, da bodo občine v redu poslovale.

— Naše banke. Ob koncu leta 1937 je bilo v naši državi 616 denarnih zavodov, od teh 563 bank in 53 hranilnic. Največ hranilnic in sicer 29 ima dravska banovina. Vse banke so izkazale ob koncu predlanskega leta 91.616.535 din. dobička pri vplačani delniški glavnici 1.645.580.841 dinarjev. Vse rezerve bank so znašale 821 milijonov 309.851 din, vloge pa 5 milijard 202.345.586 din. Hranilnice so izkazale pri kapitalu 50.073.335 din dobička 10.969.625 dinarjev, rezerv 228.386.017 din, vlog pa 2.000.939.907 din.

— Zračne zveze Dalmacije. V nedeljo je bil v Splitu občini zbor Aerokluba. Na njem se je razpravljalo o delu kluba in o propagandi aviacije v srednji Dalmaciji, zlasti pa o zapostavljanju Splita v zračnem prometu. Občini zbor je odločno zahteval, da mora Split še letos dobiti zračno zvezo z drugimi mesti. Vse kaže, da se bo to tudi zgodilo.

— Slovenci v Beogradu. V Beogradu izhaja po enkrat na mesec list »Slovenski odmevi«, edini slovenski časnik na jugu naše države. Čeprav je list skromen, je njegov pomen velik, ker veže naše rojake v Beogradu z ožjo domovino, jih opozarja na pomembnejše slovenske dogodke, nove slovenske knjige, jih izpopolnjuje k obisku lepih domačih krajev itd. List je hkrati glasilo Društva Slovencev v Beogradu, ki je njegov lastnik in izdajatelj. Zdan je izšla druga letošnja številka II. letnika na 6 straneh. List bi se lahko bolj razširil tudi v Sloveniji, a moral bi objavljati več zanimivosti iz življenja beograjskih Slovencev.

Jubilelni valčkov večer Škola na Viču drevi ob 20. uri

ZABAVA — PLES — BAR
Vstopnina samo din 5.—

— Novi proračun Zagreba. Mestno po-glavarstvo v Zagrebu je razgrnilo na vpogled proračun za leto 1939-40. Dohodki znašajo 275.760.786 din in toliko tudi izdatki. V glavnem je ostal novi proračun tak kakor je bil lani. Proračunska seja zagrebskega mestnega sveta bo 6. marca.

— Novi slovenski grobovi v Ameriki. V South Norwalku je umrla Josipina premru, ki je zapustila poleg moža sedem sinov in hčerko Albino, poročenjo Pregelj. V Milwaukee sta umrla Matija Matko, star 50 let, doma iz Braslova in Marija Ladra, stara 88 let, rojena pri Sv. Vidu v Saleški dolini. V West Allisu je umrla Josipina Leben, stara 65 let, doma iz okolice Radgone. V Ameriki je zapustila moža in štiri hčere. V Oak Creeku je umrla Jakob Svab, star 90 let, doma iz Vojne vasi pri Črnomlju. V Twin Bridgeu je umrla Matija Balkovec, star 57 let, doma iz Hrastja pri Vinici.

— Napredovanje namestencev OUZDja. V Službenem listu z dne 11. II. 1939 je bilo razpisanih več mest v svrhu napredovanja namestencev OUZD-ja v Ljubljani. Ker pa nam je znano, da se napredovanja pri tem uradu ne vrše avtomatično, upravičeno pričakujemo, da bo uradova samouprava upoštevala izredno težko položaj namestencev in jim omogočila napredovanje glede na službeno let in kvalifikacije. Javnosti je zainteresirana na tem, da so namestenci OUZD-ja, kot ene izmed najpomembnejših socialnih ustanov, materialno udeleženi in zadovoljni.

— Vse na srednjih šolah storjene krivice bodo popravljene. Iz Beograda so se vrnili v nedeljo v Zagreb delegati skije profsorskega društva za savsko banovino. Bili so pri prosvetnem ministru Čirku, ki so mu izročili obširno spomenko o vseh problemih srednjih šol in šolskega pouka. Minister jim je izjavil, da je njegova prva skrb šolstvo in da bo vodil svoj resor kot profesor srednje šole in ne kot minister. Dobili so od njega zagotovilo, da bodo rešena mnoga vprašanja v prvi vrsti bo pa predložil narodnemu predstavništvu po nadaljnjih dveh knjigah našega znanega planinskega pisatelja. Število naklade bo določeno po številu prednoročnikov. V interesu vsakega naročnika prve knjige je, da naroči v pisarni SPD nemudoma tudi drugo in tretjo knjigo.

— Mlakarjevi planinski spisi: Subskripcija doba za prednoročbo druge in tretje knjige Mlakarjevih spisov traja le do 15. marca 1939. Prednoročilo po subskripcijskih cenah sprejema editore pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4.I. Po 15. marcu t. l. bodo že veljavne knjigotrajne cene, ki pa so precej višje od cen v prednoročbi. Naročniki prve knjige Mlakarjevih spisov bodo zanesljivo segli tudi po nadaljnjih dveh knjigah našega znanega planinskega pisatelja. Število naklade bo določeno po številu prednoročnikov. V interesu vsakega naročnika prve knjige je, da naroči v pisarni SPD nemudoma tudi drugo in tretjo knjigo.

— Nesreče. Posestnikova hči Angela Uršič iz Ljubljane je včeraj padla po stopnicah in si zlomila levo nogo. — Posestnikov sin Borut Finžgar je včeraj sešel drva in se hudo vsekav v levo roko. — Posestnik Lado Jeržin z Gaberske gore je včeraj padel s kolesa in si zlomil desno roko. — Hlapcu Ignacu Ribliču pri Sv. Križu pri Dolsem je slamozeznica zmečela prste na desni roki. V bolnišnici so včeraj prepirali tudi upokojevalo delavko tobačne tovarne Francoz šegatin, ki jo je v Zvezdi podrl neki kolesar. Še-

gatinova je dobila poškodbe po životu in na glavi.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, zmerno hladno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 17, v Dubrovniku 15, v Splitu 14, na Rabu 10, v Sarajevu 9, v Ljubljani, Zagrebu in Visu 7, v Mariboru 6,4, v Beogradu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,4, temperatura je znašala 2,8, na aerodromu 0,0 C.

— Nov grob. Včeraj je umrl v Ljubljani, v Stadijski ulici 20 hišni posestnik g. Jože Ložar, oče uradnice v tukajšnji splošni bolnici gđe. Grete Ložarjeve, ki zapuščala poleg nje še šest otrok. Pokojniku, ki je dosegel starost 63 let, bodi ohranjen blag spomin. Žalujočim naše iskreno sožalje!

— Ne skadite iz avtomobila. Na klanecu pod Turjakom se je včeraj popoldne pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal posestnik Janez Škerjanec iz Gradišča pri Zelimljah. Na povratku s sejma v Velikih Laščah je priselil k mesarskemu mojstru Javorniku iz Ljubljane na poltovornu avto več sejmarjev iz bližnjih vasi, med njimi tudi Janez Škerjanec. Na klanecu pri Zelimljah pa je škerjanec skočil iz avtomobila predno je ustavil in oblezel kraj ceste nezavesten. Pri odskoku je padel in dobil hude poškodbe. Iz ust in ušes mu je udarila kri. Lastnik avtomobila je ponesrečenega škerjanca takoj odpeljal v ljubljansko bolnico. Ponesrečenčovo stanje se je v bolnici sicer zboljšalo, vendar pa nevarnost še ni minila.

— Neverjetno praznovanje. Sodišče v Petrinji je uvedlo kazensko postopanje proti desetim kmetom iz Mačkovega Sela, ki so lani poleti izkopali iz groba Milo Tadiča, prezevali vrvice, s katerimi je bil povezan in ga zopet zakopali. Tadič je umrl v največji suši in praznovanju kmetje so odkopali njegovo truplo zato, da bi po dolgem času zopet deževalo. Ker se je bil Tadič po njihovem prepričanju povampiril, so mu po smrti zvezali roke in noge, in ga tako zvezanega pokopali.

— Igle v svežem kruhu povzročila smrt. V Osijeku je umrla v nedeljo 15letna Ružica Geles. Pred dvema dnevoma je kupila v pekarni svež kruh in ga pojedla. Kmalu je pa začutila v želodcu hude bolečine in odšla k zdravniku. Rentgen je pokazal, da ima delček v želodcu iglo. Ko je jedla kruh, je čutila nekaj trdega v ustih, pa ni mislila, da je v kruhu igla. Nastalo je notranje zastrupljenje in deklica je umrla.

Iz Ljubljane

—lj Reflektantom za telefone. Poštna uprava namerava letos povečati v Ljubljani telefonsko omrežje. Da bo povečano omrežje res odgovorjalo dejanskim potrebam posameznih krajev, prosimo vse one, ki nameravajo postati v Ljubljani telefonski naročniki, da vložijo tozadevne prijave. Prosimo pa tudi vse one, ki so prijave že vložili, da prijavijo eventualne spremembe svojega stanovanja. Prijave za telefon se dote na glavni pošti in pri mestni telegrafski in telefonski sekciji. Direktorja pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

—lj Veliki ruski pianist Borovski Aleksander Čirilovič bo koncertiral v petek dne 24. t. m. zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Borovski je gojenec konservatorija v Petrogradu, med svetovno vojno je postal profesor konservatorija v Moskvi, leta 1920 pa je emigriral in odšel preko Carigrada v Srednjo Evropo. Od takrat dalje se je posvetil izključno le koncertnemu življenju ter uživa danes sloves enega največjih sodobnih pianistov. Na koncertu v petek bo izvajal dela Bacha, Beethovna, Kunca, Papandopula, Chopina in Liszta. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Danes ob 20. uri dva odlična filma: 1) »Divji lovec«, 2) »Neustrašni ženini« — Heinz Rühmann, Theo Lingner in Hans Moser. — Predprodaja vstopnic od 14. ure dalje.
KINO MOSTE

—lj Pomemben vajenski tečaj — v gostilni. Združeno elektrotehniških obrti v dravski banovini v Ljubljani zelo skrbi za izpopolnitev strokovne izobrazbe vajencev elektrotehniške stroke in prireja zato že sedmo leto dobro organiziran tečaj, ki na njem predavajo naši najboljši inženjerji te stroke. Letošnji enomesečni tečaj se je začel včeraj popoldne ob 8.30 v salonu restavracije »Pri levcu«. Značilno je, da prireditelji tako potrebnega in pomembnega tečaja niso mogli dobiti za predavanja drugega prostora ter da so zaradi tega celo dvomili, ali bodo mogli tečaj sploh prirediti. V začetku je bil tečaj prirejen v prostorih tehniške srednje šole, pozneje so ga pa prirejali v vajenskem domu v šentpetrski vojašnici. Zdan, ko tega vajenskega doma ni več, je v Ljubljani le še vajenski dom v Kermikovih ulici, kjer je bil tečaj prirejen lani. Toda letos zanj v njem ni bilo prostora za tečajnike. Dom služi v druge namene in bi ga lahko imenovali tudi drugače, ne vajenski dom. Ni le značilno, temveč tudi žalostno, da so se tečajniki morali zateči v gostilno, blizu tako poveljevalne ustanove v Ljubljani. Tečajniki niso dobili v vajenskem domu niti prenočišča ter morajo prenočevati v gostilni »Pri starem tiskarju«. Tako morajo gostilne prevzemati naloge, ki so dolžne vajenskim domovom.

—lj Divji lovec v kinu Moste. Danes na pustni torek ob 20. uri predvaja kino Moste ogromni 3 in pol urni spored, kakršnega ne more nuditi noben ljubljanski kino. Kot prvi film je na sporedu znameniti Ludvig Ganghoferjev roman »DIVJI LOVEC« (Na prepovedani stezi). Film prekrasne narave lovov, borbe za pravico in ljubezen. Kot drugi film je na sporedu »Neustrašni ženini«, ki zbija toliko smeha in zabave, saj ni čuda; v njem nastopajo trije topovi smeha Heinz Rühmann, Theo Lingner in Hans Moser. Poleg tega najnovejši Foxov zvočni tehnik in predigra »Melodije svetla«. Cene običajne nizke.

—lj D! »Proja izgubljen. V soboto se je izgubil na Tržaški cesti del stroja stružnice. Najdilec se naproša, da javi svoj naslov v trgovini Čenovar pri Doljenjskem mostu, proti visoki nagradi.

—lj Vsi posestniki maskarade »Tabarin Pariz—Ljubljana«, ki jo je priredil Sokol na Viču v soboto, so bili soglasnega mne-

Zenske bodo danes triumfirale in se smejale . . . Danes premiera! Predstave ob 16., 19. in 21. uri
Moški pa bodo ogorčeno protestirali in se jezili . . . in zakaj? Vse zaradi satire, odličnega filma

Ta film je dobil najvišje odlikovanje v analizi francoske kinematografije »Le grand prix du cinema francais«.

VSA LJUBLJANA SE BO KROHOTALA!

DANES VSI V KINO UNION, tel. 22-21

Prebrisane ženske

ki bo danes in prihodnje dni izval burjo in prave orgije smeha!

BRIGITTE HORNEY in MATHIAS WIEMAN v prekrasnem filmu
ANA FAVETTI
po romanu Walter v. Holand-
derja. Predstave ob 16., 19., 21.
KINO MATICA, tel. 21-24.

Na splošno željo občinstva
predvajamo film
SE DANES OB 16., 19. in 21. uri. — Na tisoče ljudi si je že ogledalo to filmsko mojstrovino, ki je najlepše razvedrilo za mladino in za odrasle! — Ne zamudite te edinstvene prilike in pripeljite danes Vaše male seboj! **KINO SLOGA, tel. 27-30**

Iz Litije

— Koroški borci so zborovali. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Litiji je sklicala svoje članstvo na redni občini zbor, ki se je vršil danes v gostilni g. Cerarja. Zboru je prisostvoval tudi zastopnik glavnega odbora tov. Gril, ki je ob tej priliki podrobno orisal položaj v organizaciji, kakor tudi o zahtevi po uresničitvi resolucije glavnega odbora Legije z dne 3. 4. 1938. Število članstva v Litiji sicer ni prav veliko, je pa zato tem bolj zavorno in dobro ve, da je le v slogi moči upati na uspeh Z. želja, da bi v novi poslovni dobi dosegli uspehe naših zahtev, je bil občini zboru v soglasnosti in tovariški slogi zaključen.

— Nebreča ne počiva. Na cesti blizu Konjic je neki avtomobil v petek podrl 62letnega posestnika Alojza Gorinška iz škalic pri Konjicah na tla in mu prizadel hude poškodbe na glavi in prsih. Ko je 42letni delavec Mihael Plesnik iz Solčave spravil les v gozdu, se je zvalil težek hloď nanj in mu zmečkal desno nogo v členku. Na Pristavi pri Dobrni je padla dveletna dmnarjeva hčerka Justina Flisova doma s peči in si zlomila levo roko. V soboto okoli 19. je padel 36 letni lesni manipulant Rudolf Mlakar iz škofje vasi pri Celju na cesti v škofji vasi z motornega kolesa in si zlomil desno ključnico. V Mozirju se je ponesrečil 30letni delavec Franc Gaber. Pri delu mu je padel hloď na nogo in mu natrl oboji stopalu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Zdaj pa še predpustna bilanca...

Vsako neumnost, ki ima kolikor toliko gospodarski pomen, je treba zagovarjati

Ljubljana, 21. februarja
Konjic je neki avtomobil v petek podrl 62letnega posestnika Alojza Gorinška iz škalic pri Konjicah na tla in mu prizadel hude poškodbe na glavi in prsih. Ko je 42letni delavec Mihael Plesnik iz Solčave spravil les v gozdu, se je zvalil težek hloď nanj in mu zmečkal desno nogo v členku. Na Pristavi pri Dobrni je padla dveletna dmnarjeva hčerka Justina Flisova doma s peči in si zlomila levo roko. V soboto okoli 19. je padel 36 letni lesni manipulant Rudolf Mlakar iz škofje vasi pri Celju na cesti v škofji vasi z motornega kolesa in si zlomil desno ključnico. V Mozirju se je ponesrečil 30letni delavec Franc Gaber. Pri delu mu je padel hloď na nogo in mu natrl oboji stopalu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Takso na neumnost smo pošteno plačali in celo preplačali. Danes bo menda dopolnjeno — konec bo plesov in podobnih »manifestacij« delavnosti naših »delavnih in postrvolnih« društev, konec sezone. Ki naše mešane vselej najbolj zaposluje. Vendar vsega še ni konec. Nekaj plesnih večerov bo še v »svetem postnem času«, ker je bilo letos toliko predpustnih prireditvev, da se niso mogle vse vrstiti v predpust. Predpust sicer ni bil kratak, a nekaterim bi ne trajal dovolj dolgo, če bi se začel že poleti. Obračun je kljub vsemu potreben že zdaj, čeprav bodo nekateri oboževalci še nadaljevali predpust do same velike noči.

V tej bilanci bi bilo treba predvsem navesti število prireditvev, ki smo na nje lahko ponosni že zato, ker smo na njih zopet pokazali svoje redke organizacijske sposobnosti. Toda statistika o tolikih prireditvah bi ne bila popolna; še težje bi bilo seštetje vse seme, ki so se tako postrvolno udeleževali in ki se jih zdaj nihče dovolj hvaležno ne spominja. Ta bilanca pa je pomembna zelo, če jo presojamo z gospodarske strani. Vsako neumnost, ki ima kolikor toliko gospodarski pomen, je treba javno zagovarjati. To velja v polni meri za predpust. Ne mislimo le na takse in kolke, ki so jih morali plačati prireditelji plesov. Zaslužile so tudi čistilnice oblek in, kar je glavno, naša znamenita socialna ustanova na Poljanški cesti. Denarni promet je postal živahniji in to preprosto dejstvo opravičuje vse drugo. Ne gre za to, ali je kdo obogatel ali ububožal, glavno je, da so ljudje dovolj ponoreli — toliko, da jim ni bilo več žal izdatkov za predpustne prireditve. Današnji dan je po koledarju posvečen vsem norcem, ki v resnici zaslužijo, da se jih spominimo vsaj enkrat na leto, kajti tep-

ci so na svetu najmočnejša sila ter najmočnejša armada. Brez njih si življenja in sveta ne moremo misliti, saj svet vendar sloni na neumnosti kot na najtrdnejšem, večnem stebru. S samo pametjo se tudi nametni na tem svetu ne morejo daleč prebiti, a če se te drži primerna porcija neumnosti, prideš daleč. Ni prav, če danes mislimo samo na praznik »navadnih« sem, na ljudi, ki se ob pustu šmijejo iz posebnega notranjega nagona ter potrebe. Več razumevanja bi morali pokazati za tiste nesrečne, ki se šemijo vse življenje, a žive srečni, ker se pritevajo med pametne. Od njih bi se namreč morali učiti prave življenjske filozofije, pa bi bili vsi srečni, čim bolj bi bili prikrajšani pri glavi. K sreči se število pametnih ni pomnožilo, kar je tudi treba navesti v predpustni bilanci.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

ZACETEK: 5. MARCA
60% POPUSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH, ZNATNI POPUSTI V DRUGIH DRŽAVAH.

Vsa pojasnila dajejo:
ZVANICNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA
Beograd — Knež Mihajlova 33-I.

in častni zastopniki:
ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA,
Tyrševa 33. — Telefon 27-62 in
JOS. BEZJAK — MARIBOR,
Gosposka ulica 25. — Tel. 20-97.

Javite se čim prej radi posebnega vlaka, ki odhaja v petek, dne 3. marca. Cena tja in nazaj Din 650.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

SOBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

STAREJSI GOSPOD, ki želi lepo opremljeno sobo pri mlajši gospe, naj se javi pošto »Simpatija«. 619

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

PRODAM HISO dve njivi in sadni vrt, Izve se pri Simonu Kočvar, škofljica 64. 609

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.
FRIZERSKI POMOČNIK dobro izvešan — se sprejme takoj. Vič, Vrhnici št. 17. 618

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

POT DO SREČE knjigo in ostale informacije dobiš za zastonj, ako se obrneš na pomanega psihofologa Karmaha, Šalec. 13.7

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

PRIMA SMREKOV IN BOROV LES cca 10 vagonov v dimenzijah 50, 42, 30, 25 in 20 mm, postavljem v Celje, kupi tovarna poštva Franjo Vehovar, Celje, kar o naslovite ponudbe z nasledbo cen. 601

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

TRGOVSKA OPREMA za delkateso ali kaj silničnega, hrastov les, kopalna banja, omara za led itd. se ukajo prodaja. Vila Štrukelj, Bled. 603

LES SUH vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir prodaja Lavrenčič & Co., Ljubljana, telef. 23-74. 597

Viktorla, Dürkop, Vesta in druge svetovne znamke, poceni, tudi na obroke. — SKET, Vransko. 616

Aparat za trajno kodranje popolnoma nov, prodam po zelo nizki ceni. Anica Krč, Kranj, Blejska c. 4. 617

JAFFA POMARANČE debele in drobne, sveže, prispele. »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana, Tyrševa 48, tel. 36-48. 620

OGLEDATE SI LAHKO najfinije in najpreprostejše pohištvo, kakor ga lahko tudi naročite po načrtih, po zelo nizki ceni le pri Umetnem pohištvenem mizarstvu Ambrožič Avgust, Bled-Milno, 624

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

PRED NAKUPOM OBUVE si oglejte naše najnovejše modele in nedeljsko razstavo. Zivko Branković, Ljubljana, Igriška 8. 588

VINO IN SADIJEVO prvovrstno sortirano, od 60 l naprej razpoložljiva: »Posestvo« GRIC pri Mariboru. 18. T.

DANES VSI na pustno ranjanje k Mikliču na Glince 46. Kjer se bodo zbrale najboljše maske. Pustni krofi in spehovka ter razna druga jedila. — Izborna vina po nizki ceni, čez ulico popust. 625

OGLASUJ V MALI OGLASNI »SLOV. NARODA«!

Igralec in spevokomik

Urbančič Valentin umrl

kot ugleden hišni posestnik in spoštovan trgovec v Ljubljani

Ljubljana, 21. februarja. Mož, ki je tolikrat zabaval ljubljansko občinstvo s svojim velikim talentom, kot igralec in spevokomik, v operah in operah, Valentin Urbančič-Podgrajski je naglo umrl in bil v ponedeljek, 13. t. m. popoldne pokopan na viškem pokopališču.

Za današnje gledališče in njegove sedanje faktorje ne pomeni njegovo ime ničesar, saj ga ni videl nihče na deskah. Tudi pri Podgrajskem se je uresničilo pesnikov izrek, da igralec poznejši svet ne spleta venec. Toda če nihče se ga ne spomni, pozabil ga nisem jaz in še marsikateri prijatelj, priče Urbančičevih nedanjen uspehov na slovenskem odru, njegovih resničnih zaslug za obstanek in razvoj našega gledališča.

Stal je med pionirji slovenske dramatizacije umetnosti. Kot plantič rodoljub je iz golega idealizma deloval v družbi domačih gledaliških prostovoljcev že v dobi, ko je Dramatično društvo prirejalo po požaru deželnega gledališča na Kongresnem trgu svoje predstave v dvorani Souva nove hiše v Seienburgovi hiši. Slutimo pa, da je kot deček stiral pri slovenskih uprizoritvah v pogorelem gledališču. Saj je bil že kot deček ves vnet za teater s svojimi mladinskimi tovariši prirejal predstave doma pri starših. Stanovali so na Starem trgu pod gradom in zato si je pri pravih gledališču nadel igralški prilemek Podgrajski.

Njegov resnični, prirojeni igralski talent je hitro opazil tudi Ignacij Borštnik. Valentin ali Zdravko, kakor se je takrat imenoval, je nastopal takoj brez trema, se kretal svobodno in ugajajo. Ali si je to večino pridobil na lastnem deškem odru ali pa je bil poseben dragocen dar: bil je zelo muzikalen in dober pevec. Za kot deček je pel na koro pri masah v franciskanski cerkvi in si ugledil gro in posluh. Tako je bil Zdravko Urbančič kar hitro upravljal za pevca kupletov, pesmi, nato operetnih in končno opernih nalog.

Po naravi veseljak in bister saljivec je bil tako rojen za komika v igrah in za spevokomika ali za buffo tenorista v operah. Prav dobro se spominjam, da smo ga mladi gimnazijci na stošči radi gledali in mu navdušeno ploskali, in ni ne pretiravam, ko trdim, da je bil Podgrajski v svoji dobi v Ljubljani resnično popularna osebnost. Njegova komika je bila pristna in tako učinkovita, da se mu je bilo treba samo pokazati na odru, pa je že vzbujal smeh. Znal se je izvrstno maskirati, glasom, mimiko in kretnjami prav dobro karakterizirati ter kot možiček, grožne, lahkonose osebnosti s svojo veliko intelektualno inteligenco in instinktom kreirati figure, ki je o njih takrat govorilo vse mesto.

Rojen je bil 1. 1874 v Ljubljani, hodil v nižjo gimnazijo, postal odvetniški uradnik pri dr. Val. Krisperju in bil več let solistator pri odvetniku dr. Fr. Tekavčiču, odborniku ni kasnejšem voditelju predstav Dramat. društva. Ign. Borštnik in dr. Tekavčič sta pač privzela Zdravko Urbančiča na naše gledališče, ki je imelo malo oseba in zlasti malo posebno nadarjenih talentov. Ti pa so morali delati v vseh strokah, kot igralci in pevci v burkah, tragedijah, operah in operah, zdaj kot mladci zdaj kot starci. Bila je to hkratu zanje izvrstna šola, iz katere so izšli Borštnik, Zvonarjeva-Borštnikova, Danilo, Danilova Gusti, Nigrinova Gizele, Slavčeva Marica, Sršen Šušteršič Julij, Vrošček, Polakova Irma in tudi Zdravko Urbančič.

Ko se je odpiralo novo deželno gledališče (današnja opera), v sezoni 1892-93, je bil med angažiranimi osebam naveden tudi Zdravko Urbančič-Podgrajski. In ostal je angažiran član do sezone 1898-99.

Kasneje je nastopal le še kot gost. Iz svojih zapisov posnemam vsaj nekaj njegovih ulog: pel in igral je Menelaja v Lepi Heleni, Beppa in Fra Diavola, krojača Lipčeta in Martina v Bratu Martinu, Vaška in Prodani nevesti, Celestina v Mamzelle Nitouche, Filipa v Krojaču Filipu, Anžeta v Revčju Andrejku, Puhloglavskega v Ali je to dekle!, v Gorenjskem slavku, Lumpaciju vagabundu, Triplata v Dolanjski železnici, Notara v Valenjski svetli, Borovskega v Zmešnjavi nad zmešnjavo, Kislika v Veharjevem le-

tovišču, komisarja v Razbojnikih i. t. d. Z Irma Polakovo, našo najboljšo operetno pevko, nepozabljeno tudi v zgodovini zagrebškega kazališta, je bil njen tovariš naš Podgrajski najpristnejši kreator v komični stroki.

Toda komika je vleklo v resno življenje, saj gledališče ni moglo — razen režiserjem in kapelniku — nikomur plačevati stalne gaže. Vsi drugi člani so prejeli mesece vsake sezone. Zato je tudi Urbančič, dasi s težkim srcem, odstopal na Dunaj, da se v posebnih težjih izobrazbi za trgovski poklic. Na Dunaju si je našel službo zapored pri dveh velikih tiskarnah gradbene in strojne stroke. Kot sposoben zaupnik trdke Alfa separator je Urbančič vodil administrativno upravo pri zgradbi vodovoda za Novo mesto. Nato je postal vodja Petričeve (zdaj Bonarjeve) papirnice v Čopovi ul. v Ljubljani, končno ravnatelj Vzemne posejnice v Seienburgovi ul., kjer je vztrajal okoli šest let.

A za vojno je bil mobiliziran. Nato se

je osamosvojil ter ustanovil in vodil lastno podjetje, Komercialno družbo za gradbeni material. Izredno nadarjen je znal podjetje včasih vsem krizam ne le vzdržati, temveč razviti tako, da je pod njim dobro uspevalo nad dvajset let in ga je ostavil dedičem. Sin inženjer Valentin mu je naslednik v vodstvu podjetja. Zakaj bivši naš odlični igralec in pevec se je bil oženil, živel z dobro ženo v srečnem zakonu, prav dobro pomagal tri hčere in imel sina elektrotehniškega inženjerja.

Da, bivši naš komik Zdravko Podgrajski je bil bela vrana med slovenskimi igralci: gripa mu je uničila srce, da je nena-doma prestalo biti, a umrl je kot ugleden hišni posestnik in spoštovan trgovec.

Ljubi Podgrajski! Nisem vedel, da si odšel v družbo Borštnikovo, Vroščkovo in Polakovo Irma. Zato Te nisem spremljal na zadnji poti. Iz hvalečnosti za vse ure, ki si jih toliko pripravil tudi meni in pa v dokaz, da nisi pozabljen, Ti je v spomin napisal tele vrste Tvoj zvesti

Fran Govekar

Strojniška organizacija čedalje močnejša
Občni zbor Zveze strojnikov kraljevine Jugoslavije,
sekcije za dravsko banovino

Ljubljana, 21. februarja

V nedeljo je imela redni letni občni zbor ena najbolje organiziranih delavskih organizacij, ki bi jo prav za prav po izobrazbi strojnikov lahko uvrstili med nameršene organizacije, Zveza strojnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Organizacija uživa velik ugled, zato so se na občnem zboru v Delavski zbornici zbrali ne le številni delegati 14 pododborov, temveč gostje sekcije savske banovine, ki jih je bilo celo 14 s predsednikom in tajnikom na čelu. Občnega zbora se je udeležil kot zastopnik Delavske zbornice J. Stanko in Strojnikove komisije I. Milnar. Gostje so pozdravili zborovalce in predsednik zagrebske sekcije je tudi poročal o delovanju sekcije savske banovine ter o sklenitvi kolektivne pogodbe za strojnike na Sušaku. Občni zbor, ki je bil 11. redni, je vodil predsednik Peter Toni.

Tajniško poročilo, ki ga je podal Pavel Škerlj, je nazorno pokazal smotno in živahno delovanje organizacije. Število članstva se je v zadnjem poslovnem letu dvignilo od 427 na 551. Kako delavna je organizacija, sprevidimo že po izrednem številu sej, ki jih je bilo 44, a razen tega še en članski sestanek. Redni kongres je bil lani v Beogradu, letos pa bo izredni v Ljubljani, kakor so zborovalci sklenili, in sicer že v treh prihodnjih mesecih, v smislu novih pravil. Na njem bodo sklepali o sedežu zveze. — Iz tajniškega poročila posnemamo, da je sekcijski odbor priredil letos višji strojniški tečaj v Ljubljani a razen tega so organizirali tečaj za strojevodje in kurjače v Trbovljah. Lani so priredili tudi eno ekskurzijo. Organizacija je posvečala mnogo dela medsebnemu gibanju. Aprila so sodelovali pri pogajanjih za kolektivno pogodbo za strojnike, strojevodje in kurjače, zaposlene pri TPD. Septembra so predložili dodatek kolektivne pogodbe za strojnike in kurjače tekstilne stroke. Glede medsebnega gibanja v tekstilni stroki je občni zbor sklenil, da se posuži \$15 uredbe o minimalnih mezdah in sklepam kolektivnih pogodb, to se pravi, da zaprosi za posredovanje pristojne oblasti.

Tudi blagajniško poročilo kaže, kako obširno je polje organizacijskega delovanja. Denarnega prometa je bilo lani 136.624 dinarjev.

Izvoljen je bil v celoti dosedanjí odbor glede na izredni kongres, ki bo v Ljubljani, da bo stari, preizkušeni odbor vodil vse priprave. Soglasno so bile sprejete tri resolucije. Zborovalci so apelirali za ministrstvo za socialno politiko, naj v smislu uredbe o zaposlitvi tujih državljanov ne izdaja dovoljenj za zaposlitev tujih strojnikov in kurjačev, doler bo dovolj kvalificiranih naših moči, dalje naj ne podaljša dolžnosti izdanih dovoljenj za zaposlitev, dokler ne bodo zaposlene vse domače moči; dredi naj javni borzi dela, da bo napotila delodajalce, ki bi zaprosili za zaposlitev tu-

jih moči, da se obrnejo prej na Zvezo strojnikov in kurjačev, ki vodi evidenco o nezaposlenih članih na svojem območju. — Na bansko upravo ter Inspekcijo dela so apelirali, naj se v bodoče vselej ozira na prijave o kršitvah pravilnika o parnih napravah ter o tem obvešča prijavitelje; dalje naj pri pregledu obratov, ki ne zaposluje dovolj strojnikov in kurjačev, predpiše kratek rok za odpravo pomanjkljivosti. — Glede starostnega zavarovanja strojnikov so ponovno apelirali na ministrstvo za socialno politiko, naj dopolni zakon o pokojninskem zavarovanju tako, da dobe tudi strojniki v položim izpitni pokojninsko zavarovanje. Soglasno je bilo tudi sklenjeno, naj odbor pošlje na trgovsko ministrstvo vlogo z zahtevom, naj ministrstvo zaustavi nadaljnje polaganje izpitov za strojnike, dokler je nezaposlenih toliko kvalificiranih strojnikov.

Zastopniki pododborov so podali svoja poročila, ki iz njih v glavnem sledi predvsem zahteva po sklenitvi kolektivne pogodbe za vse strojnike, kurjače in strojevodje. Zborovalci so pri raznoterostih tudi ugotovili, da je nadzorstvo nad obrati s parnimi napravami nepopolno ter da so nerednosti pogoste celo pri nekaterih podjetjih v ljubljanskem območju. Nekatera podjetja zaposlujejo še vedno nekvalificirane moči, a kvalificirani strojniki so nezaposleni, razen tega so zato ogroženi obrati in njihova okolica.

Preneseni pomen
besed

V vsakem jeziku so besede, ki so bile nekoč lastna imena, potem so pa postale splošna imena. Tako je recimo z besedo bojkot. Prvotno je bilo to lastno ime Boycott, ime angleškega upravitelja oblasti, s katerim so nezadovoljni Irci prekinili stike. V spomin nanj je ostalo prvotno ime bojkot in beseda bojkotirati. Druga taka beseda je linčati. Če v Ameriki ljudje sami sodijo zločincem brez sodišča, pravijo, da je bil zločinec linčan, da ga je sodil sodnik Lynch. Razširjeno je mnenje, da je sodnik Lynch v Ameriki res živel. Zelo verjetna je pa domneva, da je bil izraz sodnik Lynch prenesen v Ameriko iz Evrope in sicer iz Irske. V irskem mestu Galway je na ruševinah gradu pod enim oknom plošča, na kateri je napis:

»Ta plošča je bila vzdana tu v spomin na stroga in neizprosna sodnika tega mesta. Leta 1493 je bil izvoljen za župana James Lynch in on je dal na tem mestu obšoditi in usmrtiti svojega lastnega sina.« Po tem sodniku je dobil baje pozneje ime vsak sodnik, ki se je odlikoval po strogi. Ameriški priseljenici so jeli z njegovim imenom označevati svoja sodišča, s katerimi so si pomagali v boju proti lopovom, v kolikor se niso imeli rednega sodstva.

Aparat, ki pokaže
stopnjo ljubezniIzumil ga je Američan dr. William Marston, izumitelj
aparata za odkrivanje laži

Iz Amerike prihaja vest, da je dal dr. William Marston, ki je izumil pred leti aparat za odkrivanje laži, patentirati nov izum, s pomočjo katerega se da ugotoviti intenzivnost ljubezni. Svoj aparat je dr. Marston že razkazoval v ameriškem znamenitem zavodu. Aparat pokaže točno:

1. da-li mož svojo ženo ljubi in če je ne ljubi, pokaže tudi, zakaj je ne ljubi;
2. da-li se je kdo oženil zaradi ljubezni ali zaradi denarja in
3. da-li so podlaga ljubezni med možem in ženo ali med fantom in dekletom plemenitejša čustva ali pa samo strast.

Dr. Marston je izjavil, da odgovori njegov aparat še na več vprašanj v zvezi z ljubeznijo. Da bi se bolj prepričal presečenec poslušalci o važnosti svojega izuma je povabil prisotno Alico Hustedovo iz Washingtona h generalni skušnji. Hustedova ima dva prijatelja, slušatelja medicine iz Seattle in lastnika reklamne pisarne v New Yorku. Ne more se pa za

nobenega odločiti, ker sta ji oba všeč. Zato se je tem raje odzvala vabilu dr. Marstona.

Izumitelj ji je pripel na prsi svoj aparat, ki ga je nazval pneumograf, na desno nogo je pa pritril drug aparat, tako zvan sfignomometer. Potem ji je zastavil nekaj vprašanj in oba aparata sta pokazala, da daje Hustedova prednost študentu iz Seattle.

Ko so navzoči vprašali dr. Marstona, kako njegov aparat deluje, je odgovoril, da temelji detektor ljubezni na tistem principu kakor detektor laži. Aparat zabeleži izpremembo v pritisku krvi in v dihanju tako, da lahko točno pokaže dalj govori vprašani resnico ali laže. S primerjanjem raznih kombinacij pritiska krvi in dihanja ter reakcij na različna vprašanja se da točno ugotoviti, da-li je dotični človek zaljubljen in kakšna je njegova ljubezen.

Lindbergh je hotel k filmu

Imel je že sklenjeno pogodbo, pa je ostal na prigovarjanje prijateljev zvest letalstvu

Ko je pred 12 leti Lindbergh preletel Atlantski ocean, je ves svet občudoval ne samo njegov pogum in uspeh, temveč tudi nesebičnost, ki je z njo odklanjal pravične finančne ponudbe, čeprav je bil takrat siromaken. Zdal ko so nekatera Lindberghova dejanja povzročila, da se je jelo o njem zopet govoriti, se je spomnila javnost na razne podrobnosti iz časov njegovega slavnega poleta. Med drugim je zdaj znano, da je Lindbergh ostal zvest letalstvu bolj po naključju in na prigovarjanje svojih prijateljev. Lindbergh je namreč sprejel ponudbo k filmu. Ne sicer za 100.000 dolarjev, ki mu jih je ponujala neka družba, niti za 500.000 dolarjev temveč za milijon in podpisal je pogodbo z Williamom Randolphom Hearstom, da bo igral glavno vlogo v zgodovinskem letalskem filmu.

— To je lep poklic, je dejal takrat Lindbergh. — Reklama je bila že pripravila mnogo zanimivih povesti iz Lindberghove mladosti, iz njegovega življenja in o njegovih ljubeznih, a tam, kjer ni bilo nič zanimivega, so si kratko malo izmislili senzacionalne podrobnosti. To je trajalo nekaj tednov. Tudi letaki so bili že natisnjeni. Potem se je pa naenkrat razširila vest, da Lindbergh pogodbe ni podpisal. Ali je bil to samo reklamni trik? Ne. Lindbergh se je hotel res z vso mogočo posvetiti svojemu novemu poklicu, v katerem bi bil lahko uveljavil svoje znanje. Podpisal je pogodbo, potem so pa prišli k njemu njegovi letalski prijatelji

in mu prigovarjali, naj se nkar ne izneveri pravemu letalstvu, od katerega so si takrat v Ameriki obetali mnogo.

Lindbergh je okleval nekaj dni, potem je pa prosil Hearsta, naj privoli, da se pogodba razveljavi. Hearst je Lindbergha razumel in ugodil je njegovi prošnji. Nasprotno, kot pravi Američan je izrazil celo veselje nad tem, da hoče ostati Lindbergh kot letalec zvest letalstvu. Tako je bilo, ko se je Lindbergh odpovedal milijonu dolarjev. Tega svojega koraka pa nabrži nikoli ni obžaloval.

Tudi posledica
španske vojne

Španska tragedija bo imela na angleških tleh čudno, nepričakovano posledico: tožbo zaradi dvoženstva. Ta tožba je prav za prav posledica francoskega predloga glede nemešavanja v španske zadeve, glede ustanovitve londonskega odbora za nemešavanje in imenovanje uradnih opazovalcev, ki naj bi bili pazili na to, da bi se bila politika nemešavanja res vodila.

Anglež John Mac Nutt se je namreč na pirenjski meji med izpolnjevanjem svojih uradnih dolžnosti tako dolgočasil, da je sklenil oženiti se. Izbral si je dražestno mlado Portugalko in potem se ni več dolgočasil. Živel je kakor v pravljici, dokler ga ni londonski odbor za nemešavanje odpoklical. Tedaj se je pa naenkrat spomnil, da že ima ženo, ki sicer ni tako mlada in lepa, zato je pa prva in povrh še Angležinja. Prva žena je seveda takoj vložila tožbo zaradi dvoženstva. Angleški zakoni so tudi v tem pogledu zelo strogi in podjetni Nutt bo bridko obžaloval svoj nepremišljeni korak.

Z Jesenic

— Lepo obiskan letalski ples. V soboto zvečer se je v Sokolskem domu na Jesenicah vršil prvi ples Aerokluba »Naša krila«. Ples je bil družabna prireditev prvega reda za ves gorenjski kot, prostori so bili zasedeni do kraja. Med posetniki smo opazili šefa letalskega centra g. dr. Staneta Rapeta iz Ljubljane in druge vidne osebnosti iz tukajšnjega gospodarskega in kulturnega življenja. Zelo dobro je bila zastopana Gornja Savska dolina pa tudi Blejski in Bohinjski kot. Plesa so se udeležili tudi številni oficirji I. planinskega pp iz Bohinjske Bele in Mojsstrane v paradih uniformah. Dvorana je bila izredno lepo in okusno okrašena. S stropa so viseli lepi venci z državnimi trobikami in modeli, po zraku pa je vso noč krožilo jadralno letalo. Ob straneh so bile postavljene lože, ki so bile še pred pričetkom plesa razprodane in zasedene do kraja. Od zvokih odličnega orkestra je trajalo prijetno rajanje do ranega jutra.

E. Kirchberger

„Pot čez mrliča“

vojvoda

V naslednjem trenutku je planil v sobo Wachtl in zaklical:

— Vsa ulica je polna redarjev! Tudi tu v hiši so. Hitro moramo od tod! In obrnil se je presečen, ko je opazil spremembo na obrazu ženske in moža.

— Kaj je to? — je zašepetal presenečeno, ozirajoč se zdaj na enega zdaj na drugega.

— To je... je hotela odgovoriti ženska.

— Doktor Freund, — se je predstavil mož.

Wachtl je stopil nazaj, presenečena ženska si je pa zatislila usta.

— Doktor Freund! — je zašepetala.

IV.

Ljudje, ki se zanimajo za nafto

— To je zelo čuden primer, — je dejal komisar Kfenek v inspektorjevi sobi.

— Da, najhuji je ta udarec po glavi. Jaz, tepec, se postavim s hrbtom proti vratom. Mislim sem, ko ste me obudili, da mi raste v najslabšem primeru še ena glava...

Detekтив Kfize se je prijel za glavo in zastokal od bolečin, ko se je dotaknil občutljivega mesta.

— Saj bi jo rabili. Morda bi imeli v drugi glavi malo več pameti.

— Ne bodite strupeni — vam bi se morda pripetilo še kaj hujšega. Saj vendar nisem mogel vedeti, da je tam cela tolpa. Povejte mi, toda hitro, kaj vse ste v tej zadevi upotobili.

— Hm, v splošnem nič... se je zamislil Kfenek.

— dognano je, kdo je umorjenec — Arne Büsch.

To je potrdila tudi francoska tvrdka z aparati ter španska in berlinska banka. Reklo bi se, da je to zdaj vsakdanja stvar, da ustrelj emigrant emigranta, vsaj mislim, da je bil oni drugi tudi emigrant. Tem bolj bi se lahko govorilo o bežnem primeru, ker je Büsch nastopal pod pravim imenom. A ta pot iz kletnega stanovanja po kanalu do Vitave? Morda romantika ljudi, delujočih za tretji raj ali proti njemu. Toda — ko je v vsem tem ta sakramentski toda! Imam tu povelje od zgoraj, naj vso zadevo čim hitreje in čim tiše likvidiram. Brez trušča, razumete? To pomeni, da je bil Büsch nekdo drugi in ne naveden politični hujskač, če se je zanimalo zanj naše ministrstvo. To je ena stvar. Druga — ta je pa še bolj zamotana. To ni tista mala tiskarna, ki je niso mogli pravčasno pospraviti, to so zemljevidi, zanimivi zemljevidi. Jutri bodo izročeni poročevalskemu oddelku ministrstva narodne obrambe. Morda bodo kaj razbrali iz njih — jaz tega ne razumem dovolj dobro. Oglejte si jih.

Zemljevidi so bili razgrnjeni. Bili so povsem novi in polni različnih nerazumljivih znakov. Češki obmejni kraji so bili prepleteni z rdečimi črtami in od čisto čeških krajev ločeni z debelimi žoltnimi črtami. Zemljevid A 217 je obsegal del Nemčije z Berlinom, ki je bil zvezan s Prago, Brnom in Bratislavo ter se je izgubljal na koncu zemljevida. Podobno označene smeri so vodile iz Münchena in z Dunaja na Budjevojice, obračale so se proti severovzhodu, dve izmed njih sta vodili na Poljsko, druge pa na Breslau.

— Tu je nadaljevanje, — je dejal komisar Kfenek in primaknil druge zemljevide. Češkomoravska planota je bila preprežena s temnozelenimi črticami.

— Če tole malo razumem, — pomeni zelena barva središče odpora, — je pripomnil detektiv Kfize.

— Bedak ste kakor vedno. To razumete prav ta-

ko malo, kakor jaz, pozna se vam pa, da bi radi v službi napredovali.

— Prav utegnete imeti kakor vedno...

Več sto črt se je krizalo v Bratislavi. To je bila nekakšna centrala in tu so se tudi menjavale barve. Debeli črna črta je ločila Bratislavo, Nitro, Levice, Sahe in Parkan ter se izgubljala na poljskem bregu. Podkarpatska Rusija se je zdelo povsem nedotaknjena, razen severa v smeri od Ukrajine.

Široka zveza je vodila preko Brna in Bratislave v Košice. Spodaj je bil pa narisana kos Rumunije in sicer s sieno. Čez ta napis zemlje je bilo napisano z debelimi črkami

NAFTA

— Glej, glej. Drang nach Osten.

— Že zopet?

In še ena zanimivost je bila na zemljevidih, ki so združeni pokrili skoraj vso inspektorjevo sobo. Nekako od Hronskega Sv. Benedikta je vodil modrikast pas preko Budimpešte do Beograda. Severozapadno od zelenega pasu je bil drugi napis:

KORIDOR

Vsi koti in trigonometri so bili obkroženi. Industrijska središča so bila v okvirih in označena z različnimi znaki.

— To je kakor...

— Da, fant moj! To pomeni, da ste s svojim razvednim nosom padli naravnost v središče vojnustva in vtaknili svojo bedasto butico pod krepelce prav v trenutku, ko bi lahko imeli vso to družbo na muhi svoje pištole.

— Saj bi je vseeno ne bil mogel zgrabiti... je odkimal detektiv Kfize z glavo.

— To je res. Imeli so drug izhod. Nihče izmed vas ni bil tako prebrisani, da bi mu prišlo na misel, da vodi odtočni kanal pod hišo št. 7 v Libenjski ulici. Veste, kaj je to? Pomanjkanje romantike pri mladini. Če bi mi bili prišli predvčerajšnjim

povedat, da je v Pragi klet, kjer se morejo ljudje izgubiti in se naenkrat pojaviti na ladji na Vitavi, tako da pridejo po odtočnem kanalu, bi bil sporočil predstojnikom, da se vam je zmešalo. Sedaj čutimo posledice te površnosti vsi. Danes sem pripravljen verjeti, da je tu baraka, ki ima dvojne stene, deset dvigal in dvajset tajnih izhodov. Da — nikar ne zmajajte z glavo. Videl sem to neke v filmu in zelo mi je bilo všeč. Obenem je bilo pa to všeč tudi ljudem, ki se ukvarjajo z zločinom in ti imajo bujnejšo domišljijo. To pomeni, da so zmogli storiti kaj takega in vrag naj me vzame, da imamo to tu v Pragi, ker imajo to v Berlinu, v Parizu — povsod. Imeli smo tu že drugačne stvari — protihitlerjevske oddajne postaje v žimnici in mrliča pri nji. Kaj? To je fantazija? Primer profesorja Kellnerja, ustreljenega na promenadi v Karlovih Varih — pomanjkanje fantazije pri ljudeh, ki zločin store in pri onih, ki jih zasledujejo. Čudno pri tem je, da vendarle zmagujemo nad zločinom. Toda to je zopet organizacija. In vendar je mnogo primerov, kjer — Kfenek je obmolnil in se ozrl na fascikle — recimo A 31 — nepojasnjeni umori, mnogo jih je — B 17 — ropi, teh je še več. Vzemimo dejanski položaj. Izropana je bila banka — recimo, da so bili roparji obenem dovolj neumni in da so zakrivali mnogo napak. V taki banki je vendar v likvidatorji mnogo alarmnih zvoncev, avtomatično zapirajočih se vrat, akplozivne alarmne bombe in kdove kaj še. In vendar se stotisočni rop posreči. Dobro. Imamo ropar, opisan z Vaclavskega trga, v katerem morajo roparji nedvomno biti. In med mladino ni nikogar, ki bi mu prišlo na misel, da bi se lotil tega primera, da bi prijel stvar od začetka ter nitko za nitko navijal vse življenje v banki in v določenem krogu. To bi morda trajalo leto dni, toda uspeh bi ne izostal. Policija ne more opraviti sama tega zamudnega dela — a civilisti? Razmišljajo, debatirajo in godrnjajo.